

Az edit-a-thonok általi Wikipédia szerkesztés

Kompetencia- és készségfejlesztési lehetőségek a felsőoktatásban

Molnár Bence

Az egyetemi hallgatók által írt számos szemináriumi dolgozat és egyéb tudományos produktum jellemzően csak az egyetemi oktatóknak készülnek, azok sosem hasznosulnak az adott kurzusokon kívül, ezáltal egy „feneketlen fiókba kerülnek”. A közösségi közreműködésen alapuló számonkérés – amikor a közös projektben végzett munka egyénenként kerül értékelésre – azonban egyszerre serkenetheti a hallgatói motivációt, teremtheti meg aktív bevonásukat és kapacitásaik becsatornázását különféle projektekbe. Ennek egyik lehetséges platformja az edit-a-thonokon általi közreműködés a Wikipédiához. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatói számára évenként tartott „Shakespeare-szerkesztőmaraton” példáján keresztül betekintést nyújtok az edit-a-thonok alkalmazásának kérdéskörébe és lehetőségeibe. Bemutatom a fordító- és tolmácsolásában történő alkalmazás egyedi módozatait, valamint a téma- vagy szakspecifikus edit-a-thonokat.

Tárgyszavak: hallgatói kompetenciafejlesztés, edit-a-thon, közösségi közreműködésen alapuló számonkérés, tudományos kommunikáció, Wikipédia

1 Bevezetés

Egyetemi hallgatóként a kurzusok különféle beadandóinak írása közben gyakran felmerül a kérdés, hogy pontosan „kinek is írunk?”. Hallgatóként szemináriumi dolgozataink és egyéb tudományos produktumaink oktatóinknak készülnek – és jellemzően végül egy „feneketlen fiókban” kötnek ki. Nem meglepő tehát, hogy ezek halogatása daimóni megtestesülése hiányzó motivációnknak. Pedig egy kellően motivált diák számára nem létezhet áthidalhatatlan akadály, ezért sem újkeletű az az oktatási szemlélet, hogy nem csupán részvételre kötelezzük a hallgatókat egy nagyobb volumenű projektben, hanem valóban be is vonjuk őket; így aztán a diákok munkájuk gyümölcsét valóban sajátjukénak érezhessék. A hallgatói kapacitások ezirányú becsatornázásának egyik lehetséges platformja lehet egy nyílt tartalmú, mindenki számára szabadon hozzáférhető tudást biztosító enciklopédia is; mondjuk a Wikipédia.

Tanulmányomban az úgynevezett „edit-a-thonokon” keresztül, konkrét nemzetközi és hazai példák kiemelésével és bemutatásával járom körbe annak

a már kipróbált és alkalmazott gyakorlatnak kérdéskörét, hogy milyen előnyei és lehetőségei vannak a Wikipédia-szerkesztés implementálásának, különösképp a felsőoktatásban. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatóinak évenként megrendezett Shakespeare-szerkesztőmaraton példáján keresztül szemléltetem egy edit-a-thon lezajlásának, szervezésének és megvalósításának módszertanát, összegzem a módszerben rejlő kompetencia- és készségfejlesztési potenciákat, valamint megvizsgálom implementálási lehetőségeit a felsőoktatás és a tudományos kommunikáció perspektívájában.

2 Háttér

A Wikipédia egy többnyelvű, szabad [1], bárki által szerkeszthető online enciklopédia, aminek tartalmát egy önkéntes szerkesztőkből álló, önszervező közösség tartja karban. A projekt célja, hogy ingyenes és hozzáférhető tudást nyújtson mindenki számára, mindezt az olvasó anyanyelvén, megvalósítva ezáltal az „open knowledge” mozgalom célját, ahol a tudás szabad hozzáférésű, felhasználású, módosítható és továbbadható. [2] Széleskörű elter-

jedésének köszönhetően mára az emberi tudás legnagyobb közös gyűjteményévé vált, amely 2022. április 2-án 300-nál is több nyelven, több mint 58,5 millió szócikket tartalmazott. [3] A Wikipédia linkjeit a keresőmotorok rendre magasan és előre rangsorolják: ez a gyakorlatban pedig azt eredményezi, hogy a felhasználók általuk is a Wikipédiához jutnak el. Az internet leglátogatottabb nonprofit (és egyben hirdetésmentes) weboldalaként több mint 1,9 milliárd egyedi látogatója volt 2022 márciusában. [4]

A Wikipédia mára mindennapjaink megkerülhetetlen információforrásává vált; ezirányú szerepét csak erősíti az a tény, hogy az internetes keresők többsége – különösképp a Google – erősen támaszkodik a Wikipédiára és társprojektjeire. [5] A Wikipédia működésének anyagi és tárgyi feltételeit biztosító nonprofit szervezet, az amerikai Wikimedia Foundation emellett más projekteket is gondoz, ilyen például a Wikimedia Commons (egy ingyenes és szabadon felhasználható multimédia fájlokat – képeket, videókat, hangfelvételeket – tartalmazó médiatár), a Wikiszótár (angolul Wiktionary, egy online szótár), a Wikiforrás (angolul Wikisource, egy forrásszövegeket tartalmazó projekt) vagy épp a szemantikus tudásbázis, a Wikidata. Ezek különlegessége abban rejlik, hogy a projektek között szoros integráció van: például a Wikipédia-szócikkek illusztrációinak nagy része valójában a Wikimedia Commons-ban található, ez azonban a gördülékeny átjárhatóságnak hála fel sem tűnik az olvasóknak. De például a személyekről szóló szócikkek entitásuk legfontosabb adatait összefoglaló, a bevezető mellett jobb oldalt elhelyezkedő „doboz” az információk (pl. születési dátum, életkor, alma mater stb.) egy részét a Wikidatából nyeri. [6][7] Látható tehát, hogy a Wikimedia Foundation által megteremtett közös (szoftveres) ökoszisztéma végső soron a szerkesztők, így tehát az olvasók érdekeit szolgálja, elősegítve a projektek általi információszolgáltatás hatékonyabbá tételét. Mindez annak fényében különleges, hogy a Wikimedia Foundation nonprofit szervezetként döntően adományokból tartja fent magát, így tehát a – reklámokkal nem élő – Wikipédia és társprojektjeinek finanszírozói maguk az olvasók és a támogatók – a leglátogatottabb weboldalak közül egyedüli módon.[8] A projektek tartalmait

előállító szerkesztők önkéntes alapon, fizetség nélkül dolgoznak: a szerkesztőközösségeket azonban a Wikimedia Foundation számos módon, így például (ösztöndíj)pályázatok, projektek, tréningek, a szerkesztést támogató (szoftveres) eszközök fejlesztése, vagy épp a szerkesztők jogi védelme révén is segíti.[9] Utóbbira nevezetes példa, amikor a francia titkosszolgálat, a DCRI nyomására a francia Wikipédia egyik adminisztrátora törölni kényszerült egy katonai rádióállomásról szóló szócikket: lévén viszont, hogy az már publikált, nyilvánosan elérhető külső források alapján íródott (tehát nem nemzetbiztonsági információk első közléséről volt szó), ellentétes hatást eredményezve a szócikk megmaradt, jelentősen bővült és tucatnyi nyelvre – köztük magyarra is – lefordították. [10][11]

Kritikus szemmel vizsgálva a mozgalom filozófiáját – miszerint a Wikipédiához bárki szabadon hozzájárulhat, szabadon szerkesztheti azt –, joggal merülhet fel bennünk annak kételye, miszerint ez a nyíltság egyben magában is hordozza a projekt predestinált vesztét; a szócikkek számának növekedésével párhuzamosan ugyanis a destruktív és félrevezető szerkesztések is törvényszerűen növekedni fognak, amelyek viszont egy kritikus ponton túl már aláássák az enciklopédia hitelességét. Tény, hogy a Wikipédia 2001-es indulásától kezdve legitimációs problémával küzd a tudományos életben, az évek során nem egy felsőoktatási intézmény és oktató kezelte fenntartásokkal a projektet, és adta tovább ezt a szemléletet a hallgatóknak. [12][13][14] [15] A Wikipédia megbízhatósága számos – köztük egy Nature folyóiratban megjelent [16] – tanulmány és kutatás témája volt már. Ennek kérdéskörét dolgozatomban nem kívánom vizsgálni, mert ez nem befolyásolja a Wikipédia széleskörű elterjedésének és felhasználásának elvitathatatlan tényét. Mindazonáltal mindkét oldal érveire és megállapításaira találhatunk példát az angol Wikipédia ezzel foglalkozó szócikkében, ahol különböző konklúziójú tanulmányok tucatjainak segítségével alakíthatjuk ki személyes véleményünket a kérdésről. [17]

A Wikipédia sikeres modellje, hogy azt bárki, szabadon – a projekt irányelveit követve – szerkesztheti. Ez azonban a gyakorlatban nem feltétlenül jelenti azt, hogy valóban „bárki” részt vehet a közösségi együttműködésben. Az olyan nyilvánvalóan kizáró tényezőknél túl, mint például a számí-

tógép vagy az internet-hozzáférés hiánya, kiemelten fontos szót ejteni a szerkesztéshez szükséges megfelelő információk (informatikai) műveltség hiányáról. Ugyanis, amíg a Wikipédiához való konstruktív közreműködéshez nem feltétlenül szükséges az adott téma hathatós ismerete, vagy a megfelelő szakirányú végzettség megléte (a helyesírási és formai változtatásokra korlátozódó közreműködések ugyanúgy értékesek), addig a Wikipédia által használt MediaWiki-szoftver szerkesztőfelületéhez és egyedi szintaxisához már szükséges egy alapszintű felhasználói készség. Szerencsére azonban az évek során a szerkesztés mikéntje és felülete sokat szelődött, barátságosabbá vált a kezdők számára (különösen a WYSIWYG – „amit látsz, azt kapod” – alapú vizuális szerkesztőfelület bevezetésének köszönhetően). [18] A Wikipédia wiki-kódjának szerkesztéséhez azonban a felhasználói oldalról változatlanul szükséges egy bizonyos fokú informatikai beállítottság. [19]

A Wikipédia szabad szerkeszthetőségének elve emellett a „citizen science” (*Gáálné Kalydy Dóra* fordításában „közösségi tudomány”) fősodraba is illeszkedik azáltal, hogy a tudomány művelésébe a szakemberek mellett a lelkes érdeklődőket (pl. helytörténeti témákban a lokálpatriótákat) is bevonják. [20] A Wikipédia aspektusában ez a szaktudományok szócikkeinek széles spektrumának szerkesztésében, aktualizálásában és karbantartásában valósulhat meg: így például az angol Wikipédia orvosi témájú szócikkeinek szerkesztésében az orvostudomány területén praktizáló személyek mellett laikusok is tevékenyen részt vesznek, de a COVID-19-cel kapcsolatos szócikkek pontos, naprakész és dezinformáció-mentes állapotára szakemberek mellett önkéntes – laikus – szerkesztők is örködnek. [21][22][23]

3 Az edit-a-thonok elemzése

3.1 Fogalmi és történeti áttekintés

Az angol Wikipédia-témával kapcsolatos szócikk szerint az edit-a-thon (vagy csak editathon) egy olyan „esemény, ahol különböző online közösségek tagjai egy meghatározott témát vagy tartalmat [24] szerkesztenek és bővítenek”. [25] A megvalósítást tekintve ez történhet online vagy személyes (offline) keretek között is, emellett ezek ötvözeseképp, hibrid formában is, ahol a résztvevők mindkét módon vesznek részt. A teljesen digitálisan lebonyolított

változatra „virtuális” vagy „online” edit-a-thonként is hivatkozhatunk. Az edit-a-thonok koncepciójának születése a Wikipédia indulásával egyidős: törvényszerűen ugyan nem a jelenlegi, kiforrott formájában, de a tematikus és közös szerkesztések már a kezdetektől jelen voltak a projekt mindennapjaiban. Szervezett kereteket azonban csak a kétezres évek közepére öltöttek: az első fecskék közül mindeképp említést érdemelt a 2006-ban, a németországi Göttingen egyetemi könyvtárából útjára indult, „Wikipedia Academy” elnevezésű globális eseménysorozat. A jellemzően egy-két napos, kapcsolatépítést szolgáló (úgynevezett „outreach”) programok deklarált célja volt, hogy a tudományos élet szereplőinek mutassa be a Wikipédia szerkesztésének mikéntjét, értelmét és előnyeit, ezáltal is népszerűsítve a mozgalmat. Az eseményeknek gyakran kutató- és oktatóintézmények voltak a házigazdái, így például egyetemektől (Göttingen) kezdve szakmai intézményeken keresztül (National Institutes of Health, Amerikai Egyesült Államok) tudományos akadémiákig (Akademie der Wissenschaften und der Literatur, Mainz). [6]

A Wikipédia edit-a-thon az „edit” és a „marathon” angol szavak összevonásából eredeztethető. A kifejezést 2011 körül használták először, az ötlet pedig két brit Wikipédia-szerkesztőtől, névleg *Mike Peeltől* és *Thomas Daltontól* származik. [6] Ők ketten többek között tevékenyen közreműködtek a „Backstage Pass and edit-a-thon” elnevezésű esemény szervezésében, ahol körülbelül negyven Wikipédia-szerkesztő tett látogatást a British Museum látogatók által elzárt részein, továbbá találkozhattak a múzeum kurátoraival, és fotókat is készíthettek a gyűjtemény kincseiről. Az esemény jelentősége, hogy a múzeum bejárását követő közös szerkesztés során új szócikkkel gazdagodott a Wikipédia, és útjára indult a szerkesztésekbe befektetett órák sokaságára utaló „maratoni” jelző.

Az eseményről a The New York Times is beszámolt. A cikk egy „szokatlan együttműködésről” írt, és ez a szófordulat is hűen tükrözi, mennyire újak számított még akkor ez az ötlet. A szerző, *Noam Cohen* írását egy anekdotával zárta a szerkesztők-kurátorok közti együttműködés gyümölcsöző lehetőségeiről: az eseményen ugyanis nemcsak a múzeum munkatársai tanulhattak a szerkesztőtől, hanem utóbbiak is a kurátorokkal való kommu-

nikációt illetően. Mert ha egy kérdést megválaszolnak számukra, és az „bekerül a Wikipédiába, valószínűleg azt többé nem kell megválaszolnunk”. [26]

Célját tekintve egy edit-a-thon sokféle lehet. Általános, közös jelenségnek tekinthető azonban az a törekvés, hogy a szerkesztésre kiválasztott témával a Wikipédia ismert vagy vélt hiányosságainak kívánják javítani. Hiányossága pedig egy kollaborációra épülő, bárki által szerkeszthető online enciklopédiának bőven akadhat, akad. Azonban egy edit-a-thonnak nem feltétlenül csak viszonylag jól behatárolt tartalmi kérdésekkel kell foglalkoznia; tartalmi tényezőkön túl ugyanis a Wikipédiának és társprojektjeinek számos egyéb, más kihívásra is reagálniuk kell. Ilyen kihívás például a szoftveres infrastruktúra kérdése.

A Wikipédia és társprojektjeinek alapjául szolgáló, MediaWiki elnevezésű szoftvert ugyanis nyílt forráskódú projektként – az enciklopédia tartalmához hasonlóan – szintén saját közössége fejleszti és tartja karban. A szoftvert 2002-ben fejlesztették, és szinte a kezdetektől szolgál a Wikipédia alapjául, így a két közösség felhasználói halmazának jelentős közös metszete van. [27] A fejlesztő közösség, amelynek tagjainak sorában az enciklopédiát fenntartó Wikimedia Foundation fizetett alkalmazottai mellett önkéntes fejlesztők egyaránt megtalálhatók, edit-a-thonok helyett úgynevezett hackathon eseményeket tart, amelyek fókuszja nem a tartalmi szerkesztéseken, hanem különféle szoftverprojektekben való együttműködésekben van. [28] Fontos azonban tisztázni, hogy a hackathon 1999-es születését az OpenBSD nyílt forráskódú operációs rendszer közösségének köszönhetjük, tehát későbbi alkalmazói – a MediaWiki tekintetében is – csak átvették az ötletet. [29] A hackathonokat az edit-a-thonokhoz hasonló módon, gyakran együttesen, vagy más eseményekkel (például konferenciákkal) párhuzamosan szervezik, megvalósításuk módja csupán módszertani és kimeneti végeredményük tekintetében mutat jelentős eltérést.

A Wikipédia tartalmi hiányosságainak kérdése azonban megközelíthető azok keletkezési körülményeinek vizsgálatán keresztül is. Ennek leginkább közismert példája az a Wikipédia szerkesztőközösségének demográfiai összetételének vizsgálatából származó tény, miszerint a szerkesztők döntő többsége férfi: jelentős kihívás tehát a Wikipédia-szer-

kesztők egyenlőtlen nemi megoszlása (az úgynevezett „gender gap” problematikája), illetve az ebből fakadó tartalmi kritikák. [6] A Wikipédia működését biztosító nonprofit szervezet, a Wikimedia Foundation 2011-es felmérése alapján akkor a szerkesztők mindössze 9%-a vallotta magát nőnek, [30] és ez az arány 2018-ban is változatlan szinten maradt. [31]

Mint arra *Katherine Maher*, a Wikimedia Foundation akkori ügyvezető igazgatója egy 2018-as írásában is rámutatott, a női nem nemcsak magában az enciklopédia közösségében, hanem annak szócikkeiben is alulreprezentált: 2014-ben az angol Wikipédia életrajzi szócikkeinek csupán 15%-a, 2018-ban 18%-a szólt nőkről. [32][33] A projekt tehát jelentős hiányosságokkal küszködik a diverzitás terén. [34] Eme ténnyel, miszerint a Wikipédiát döntően férfiak szerkesztik, a két évtized alatt számos sajtóorgánum [35][36][37] és tanulmány [38][39][40][41][42] foglalkozott.

A helyzet javítása érdekében számos olyan kezdeményezés indult, amelyek célja nemcsak a nők minél nagyobb számú bevonása az enciklopédia szerkesztésébe, hanem az aktív alkotás is, avagy a nőket érintő témák szócikkeinek megírása és bővítése. Ezek közül is a legismertebb a női művészek reprezentáltságát növelni hivatott Art+Feminism, [43][44] illetve a nőkről, a nőekkel kapcsolatos és a női nem által elért eredmények hiányzó szócikkeinek megírását célul kitűző Women in Red projekt. [45][46] Utóbbinak neve is beszédes, ugyanis azt a még meg nem írt szócikkekre mutató belső linkek (hivatkozások) jellegzetes piros színe után kapta, ezzel is utalva a jelenségre, miszerint a nők a Wikipédián „pirosba öltöznek”. Mindkét, ezeket megmozgató, nyelv- és projektfüggetlen, s ezáltal nemzetközi kezdeményezés online és offline edit-a-thonok tucatjait rendezte meg az elmúlt évek alatt, ezzel is téve az enciklopédiában jelen lévő nemek közti szakadék („gender gap”) felszámolásáért. [47]

Az elmúlt évekből számos edit-a-thon hozhatnék fel követendő sikeres példaként, azonban áttekinteni is nehéz lenne mindet. Megállapítható mindazonáltal, hogy az edit-a-thonok az alulreprezentált csoportok önképviselésének biztos és hatékony eszközeivé váltak. A Wikipédia diverzitásának problémájára válaszul például számos esemény deklarálta acélból szerveződött, hogy felszámolják a gender gap mellett a faji és szexuális kisebbségeket

érintő problémákat és téves információkat, vagy éppen, hogy javítsák az Afrikával kapcsolatos témák alacsony feldolgozottságát az enciklopédián. [48][49]

Az edit-a-thonok általában az enciklopédia közösségén belül szerveződnek, azonban nem ritkák a kívülről jövő kezdeményezések sem; közgyűjtemények, kulturális és oktatási intézmények, civil szervezetek, szakemberek és tudományos intézetek egyaránt lehetnek a kezdeményezők. 2014-ben például egy máig egyedülálló kooperáció zajlott az örmény Wikipédián. Az ottani Wikipédia-egyesület, a Wikimedia Armenia és az „Մարդկային գործընկ” („Emberi Tényező”) elnevezésű televíziós műsor országos kampányt indított „Մեկ հայ մեկ հոդված” („Egy örmény, Egy szócikk”) néven. A tömegmédiá tagjai által is támogatott kezdeményezés célja az volt, hogy mennyiségileg és minőségileg is javítsák az örmény Wikipédia szócikkeit, hogy azok hűen tükrözzék az örmény nép gazdag történelmét és jelenét. Az esemény során meetingek, szemináriumok, konferenciák, tréningek és szerkesztőmaratonok tucatjait rendezték oktatási és kulturális intézményekkel karöltve. [50] A kampány kiterjedtségét és sikerességét bizonyítja, hogy azt örmény közgyűjtemények vezetői, médiaszemélyiségek, tudósok és művészek mellett az örmény kormányzat is támogatta: így *Szejran Ohanjan* [51] védelmi miniszter például az örmény hadsereggel kapcsolatban írt szócikket, míg *Armen Asotjan* oktatási miniszter nyilvánosan buzdította honfitársait a részvételre. [52] [53] A kampány eredményeképp az örmény nyelvű Wikipédia szócikkek tízezreivel bővült, amivel a projekt szócikkszámában beérte, és meg is előzte a környező nagyobb – azeri és grúz – nyelvek Wikipédiáit. Az örmény nemzet (és diaszpóra) egészét felölelni kívánó kezdeményezés azóta is egyedülálló kiterjedtségében az edit-a-thonok színes történelmében, és kiváló példaként szolgál valamennyi apró, pár milliós nemzet számára.[54]

3.2 A Shakespeare-szerkesztőmaraton

A Shakespeare-szerkesztőmaraton egy 2014 óta évenként megrendezett, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE), a Magyar Shakespeare Bizottság, a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) és a Wikimédia Magyarország Egyesület által közösen szervezett, Magyarországon egyedülálló edit-a-thon kezdeményezés.

Az első Shakespeare-szerkesztőmaratonat William Shakespeare születésének 450. évfordulóján, 2014-ben tartották a Petőfi Irodalmi Múzeumban, amely azóta is az esemény illusztris helyszínéül szolgál. [55] A kezdeményezéssel és annak szervezőjével, *Almási Zsolttal*, a PPKE BTK Angol Nyelvű Irodalmak Tanszékének tanszékvezető docensével először 2017-ben kerültem kapcsolatba, amikor is részt vettem a IV. Shakespeare-szerkesztőmaratonon. Barátságunk és elköteleződése a kezdeményezés iránt azóta is töretlen.

Az esemény évek óta a Wikimédia Magyarország Egyesület közreműködésével zajlik, aminek az egyik legfontosabb hozománya az, hogy önkéntes Wikipédia-szerkesztőkkel segítik az esemény lebonyolítását. A gyakorlott szerkesztők jelenléte pedig ezért is különösen hasznos az edit-a-thonokon, mert a különböző nyelvű projekteknek eltérő szerkesztési és formázási szabályai („irányelvei”) vannak, a laikus résztvevőktől pedig aligha várható el, hogy tisztában legyenek mindezekkel. A Shakespeare-szerkesztőmaraton esetében ebben a „wikiesítési” folyamatban támogatják a szerkesztők a hallgatókat, elmagyarázva és megmutatva a lépéseket és a teendőket.

A szerkesztőmaratonok Wikipédia-szócikkeit jellemzően a Pázmány anglisztika mesterszakos hallgatói írják, akik Almási „Academic Communication” című kurzusának keretében készítik ezeket. Ez a módszer nem áll számukra távol a hagyományos beadandó dolgozatok megírásától, hiszen ugyanúgy kutatást kell végezniük témájukban, forrásokat feldolgozniuk és végül egy tudományos értékű produktumot prezentálniuk. Fontos azonban tisztázni, hogy a feladatot a hallgatók nem teljesíthetik csupán fordítással: így tehát nem fogadható el, ha már létező angol szócikkeket fordítanak le magyarra vagy más nyelvre. Ez a szabály szükséges ahhoz, hogy a végtermék valóban a hallgató sajátja legyen, és annak születésére a szócikkek fordításánál többet áldozzon (megjegyzendő azonban, hogy más Wikipédiák komplett cikkeinek fordítása és átvétele bevett dolog a projektben, amit a szabad licenc alatt közzétett szöveg tesz lehetővé – a későbbiekben erre még kitérek). [56] A tudományos kommunikáció abban rejlik, hogy ezek a dolgozatok nem a fióknak íródnak, hanem miután áttestek egy oktatói lektoráláson és értékelésen,

a hallgatók a Shakespeare-szerkesztőmaraton alatt Wikipédia-szócikké alakítják az elkészült dolgozataikat, amelyek ezáltal nyilvánosan, bárki számára is olvashatóvá válnak. (1. ábra)

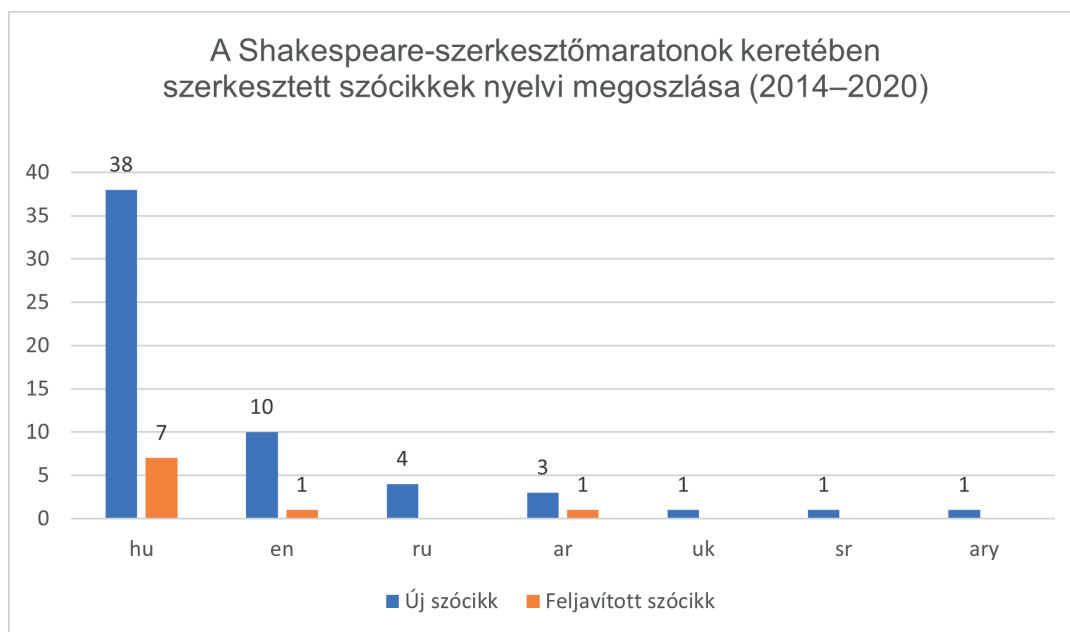
2020-ig az edit-a-thonok során több mint 67 különböző új szócikket hoztak létre vagy javítottak fel jelentősen a résztvevők. Noha ezek többsége magyarul vagy angolul íródott, a Pázmány anglistika mesterképzésének hallgatói sokszínűségét bizonyítja, hogy a jelentős számú arab és orosz cikk mellett ukrán és szerb nyelven, de a Marokkóban beszélt arab dialektusban is születtek már szócikkek. A résztvevők kapcsán meg kell említeni a 2020. évi szerkesztőmaratonot, amely két okból is rendhagyó módon zajlott: egyrészt a koronavírus-járvány miatt az esemény az online térbe költözött, másrészt az edit-a-thonon a Pázmány fordító és tolmács mesterszakos hallgatói is részt vettek, akik spanyol nyelvről fordítottak és bővítettek magyar szócikkeket. Az általuk szerkesztett négy magyar szócikket is tartalmazza a fenti adatsor.

Ez a végleges szócikkszám, ami évente átlagosan 9 cikket jelent, annak fényében különösen kiemelkedő eredmény, hogy valamennyi hallgató a szerkesztőmaratonok során találkozott először – nem olvasóként – a Wikipédiával, ami egyben azt is jelenti, hogy az első közreműködéseiket az edit-a-thon keretében tették meg.

3.3 Módszertan

Napjainkban az edit-a-thonok megszervezéséhez és lebonyolításához számos, mindenre kiterjedő segédlet áll rendelkezésünkre, emellett megvalósult projektek beszámolóinak és tanulmányainak sokasága is elérhető gyakorlott Wikipédia-szerkesztők és egyetemi oktatók tollából egyaránt. Amennyiben tehát belefognánk, módszertani ihletet több forrásból is meríthetünk. Először érdemes az angol Wikipédia releváns lapjaival, [57][58] illetve már megvalósult egyetemi edit-a-thon projektek tanulmányainak vizsgálatával kezdeni. [59][60]

A 2020. november 20-án megtartott VII. Shakespeare-szerkesztőmaraton példáján keresztül a következőkben két lehetséges típusú edit-a-thon megvalósításának módszerét vizsgálom meg, és mutatok be részletesebben. A differenciálás alapját a közreműködő célcsoport adja, avagy, hogy a hallgatók szakiránya hangsúlyosan valamilyen idegen nyelv-e vagy sem. Ennek a megközelítésnek az legfőbb módszertani alapja az, hogy a Wikipédia szempontjából a nyelv-, tolmács és fordítói szakos hallgatók képességei más nyelvű, részletesen kidolgozott Wikipédia-szócikk fordításával aknázhatók ki a leghatékonyabban, mert a szerkesztők csupán kis százaléka hivatásos fordító – így a Wikipédián megjelenő fordítások többsége sem esik át szakfordítói lektoráláson. [61]

1. ábra A Shakespeare-szerkesztőmaratonok keretében szerkesztett szócikkek nyelvi megoszlása (2014–2020) (A szerző saját gyűjtése és szerkesztése)

A nem nyelvspecifikus szakos hallgatók elsősorban szak- és tudományterületük hiányosságainak orvoslásában járulhatnak hozzá leginkább az enciklopédia fejlődéséhez. A különböző nyelvű Wikipédiák szócikkeinek minőségét nagyban befolyásolja a szerkesztőközösség mérete: minél kisebb szócikkszámában és szerkesztőgárdájában egy Wikipédia, annál égetőbb lehet a különböző szakterületek képviselőinek bevonása. Erre a szakmai közreműködésre jó példa az angol Wikipédia, aminek orvosi témájú szócikkeit aktívan szerkesztő önkéntesek majd' fele orvostudományi területen is dolgozik, [21] de például a COVID-19-cel kapcsolatos szócikkek szerkesztésében is projektszerűen vesznek részt szakemberek azok pontos, naprakész és dezinformáció-mentes állapotának fenntartása érdekében. [22][23]

Mint arról korábban már volt szó, a sikeres edit-a-thonok szempontjából fontos a gyakorlott szerkesztők jelenléte. Mivel feltételezhetően a résztvevők nem rendelkeznek a Wikipédia szerkesztéséhez szükséges előzetes tudással, célszerű erre előre felkészülni. Ehhez szinte valamennyi Wikipédia-projekt kínál valamilyen útmutatót, jellemzően a projekt adott nyelvén [62], de ezzel kapcsolatos, kutatók által írt tanulmányok is elérhetők. Egy ezek közül a Logan, D. W. és társai által jegyzett „Ten simple rules for editing Wikipedia” című tanulmány, ami – mint erről címe is árulkodik – a Wikipédia szerkesztésének tíz egyszerű szabályát járja körül, tömör és laikusok számára is érthető módon. A szerzők olyan számunkra, edit-a-thonok szempontjából is releváns tanácsokkal is szolgálnak, mint például a források kezelése és feltüntetése („Rule 6: Cite, Cite, Cite”), a témaválasztás és a stílus fontossága („Rule 4: Know Your Audience”), vagy épp a gyakorlott szerkesztőtől való segítségkérés („Rule 10: Ask for Help”). [63]

3.4 Típusok

3.4.1 Téma- vagy szakspecifikus edit-a-thon

A Shakespeare-szerkesztőmaraton esetében az edit-a-thon egy konkrét téma (William Shakespeare) köré épül, a szócikkek pedig tárgyukban is ehhez igazodnak. Mivel a résztvevők a szakterület ismerői, megfelelő háttértudással rendelkeznek, valamint ismerik a szakkifejezéseket, ezért számukra nem jelenthet különösebb kihívást a „beadandó” szócikkek megírása.

Egy edit-a-thon – különösen, ha az oktatási keretek között zajlik – esetében is célszerű nagy hangsúlyt fektetni az előzetes tervezés szakaszára. Esetünkben ez a leendő szócikkbokor hallgatókkal történő kiválasztását és egyeztetését jelenti. Hogyan ellenőrizhetjük, hogy a feladni kívánt téma még megíratlan? Ennek legegyszerűbb módja az, ha rákeresünk az adott nyelv Wikipédiáján; ennek alternatívájaként használhatjuk erre a Wikipédia szemantikus adatbázisát a Wikidatát is. Amennyiben itt a fogalom, személy vagy entitás adatlapjához nincs hozzákapcsolva megfelelő nyelvű cikk, a téma még feldolgozatlan és kiadható megírásra.

A hallgatói témaválasztások ekképpen történő jóváhagyásával elkerülhetők a nem releváns vagy épp már feldolgozott témát tagláló dolgozatok születése. Utóbbi azonban nem feltétlenül jelent problémát: mint arról már korábban is szó esett, a Shakespeare-szerkesztőmaratonok alatt számos, már létező szócikk került feljavításra és bővítésre az évek során. Nem teljesíthetetlen tehát, hogy már létező szócikkek bővítését adjuk ki feladatnak. Ilyenkor csak annyi további teendőnk van, hogy tisztázzuk a feladatot végző illetőkkel, hogy a szócikkek mely részei kerüljenek átírásra, pontosan mik is az elvárások.

A témaválasztást követően a hallgatók részéről hasonló alkotói folyamat várható, mintha csak egy beadandó dolgozatot írnának. A Shakespeare-szerkesztőmaraton esetében az előzetes szócikkírás jellemzően ugyanúgy Microsoft Wordben történt, mint egy normál beadandó esetében – a folyamat tehát a hallgatók részéről nem követelte meg egy teljesen új metódus elsajátítását. Ami a dolgozatok tartalmi szempontjait illeti, szintén nincs különösebb eltérés: példának okaként mivel valamennyi Wikipédia-nyelvtől függetlenül megköveteli az állítások ellenőrizhetőségét, így a hallgatóknak ugyanúgy meg kell nevezniük forrásaikat és az általuk felhasznált irodalmakat.

Az egyetlen igazán jelentős különbség magából a projekt kimeneteléből eredeztethető: mivel a dolgozatok a Wikipédiára íródnak, a felvevő célközönség nem a témát jól ismerő oktató, hanem az olvasók. Itt pedig megjelenik a korábban említett tudományos kommunikáció, hisz a hallgatók deklaráltan laikusoknak is írják a szövegeiket, ami egy földhöz ragadtabb, a felhasznált forrásaikban

is használt tudományos stílustól eltérő fogalmazást követel meg részükről, ezzel is segítve ezirányú képességeik fejlődését, különösképp a tudomány kifelé való kommunikálásának tekintetében.

A témaspecifikus edit-a-thon kapcsán a Shakespeare-szerkesztőmaraton említést érdemel még a Databánya, a Digitális Bölcsészet folyóirat és a Petőfi Irodalmi Múzeum által 2019. március 2-án tartott Irodalmi hálózatok I. – Nyugathon workshopunk elnevezésű edit-a-thon is.[64] Az esemény egy „wikipédiaszerkesztő-maratonnal” egybekötött „adatvizualizációs workshopból” állt, témája pedig a 20. század első felének magyarországi sajtója és a kor szerzőinek munkássága volt. A résztvevők halmaza igen színes volt, laikus érdeklődők, akadémikusok és gyakorlott Wikipédia-szerkesztők egyaránt jelen voltak. [65]

Az esemény különlegessége az volt, hogy amellett, hogy bevezették az érdeklődőket a Wikipédia és a Wikidata szerkesztésének (illetve a tudatos, bibliográfiákon, névtereken és adatbázisokon alapuló forráshasználat) alapjaiba, azt is bemutatták, miképp nyerhető ki az elvégzett munka gyümölcse. A nap végére így a résztvevők nemcsak gyakorlati szerkesztési tapasztalatokkal gazdagodtak, hanem adatvizualizációs trükköket is elleshettek. [66]

A Nyugathon során a résztvevők egyszerre két platformon dolgoztak. Először is Wikipédia-szócikkek születtek a kor folyóiratairól és szerzőiről. Mivel ezek kivétel nélkül az esemény alatt íródtak (tehát nem beszélhetünk a Shakespeare-szerkesztőmarathonhoz hasonló előzetes beadandó-kutatási- és írási szakasról), a szervezők is más módszertani megközelítést alkalmaztak. Ez a gyakorlatban a következőképpen zajlott: a résztvevők egy előzetesen összegyűjtött és tisztított, folyóiratokat és szerzőket tartalmazó adatsorral dolgoztak, ezek elemeivel kapcsolatos információkat kerestek a szervezők által kínált adatforrásokban, így az Arcanum Digitális Tudománytárban, A magyar irodalomtörténet bibliográfiájában és a Petőfi Irodalmi Múzeum segédkönyvtári állományában, valamint névtérben és gyűjteményében. Amennyiben ezekben megfelelő mennyiségű és minőségű információ áll rendelkezésre az entitás szócikének megírásához, következhetett az alkotói folyamat, melynek során a Wikipédia-szócikkek mellett azok Wikidata-adatlapjainak létrehozása és kitöltése még fontosabb/

jelentősebb lépés is volt, ugyanis a Wikidata tartalma, szemantikus adatbázisként jóval könnyebben lekérhető és vizualizálható.

A Nyugathon azért is tartom fontosnak megemlíteni a témaspecifikusság kapcsán, mert benne tökéletesen megjelent az edit-a-thon definíciója, miszerint a résztvevők egy meghatározott témát (irodalmi hálózatokat) vagy tartalmat (Wikipédia-szócikkeket és Wikidata-elemeket) szerkesztettek, és bővítettek. Emellett kiváló példa is egyben arra, hogy miképp szolgálhat egy egyszerű edit-a-thon – a Wikipédia-szerkesztés társadalmi haszna mellett – egy kísérleti projekt ugródeszkájaként. [67]

3.4.2 Fordítási edit-a-thon

A 2020-ban, hetedik alkalommal megrendezett Shakespeare-szerkesztőmaraton nemcsak azért volt rendhagyó, mert a koronavírus-járvány miatt teljes egészében online keretek között zajlott, hanem azért is, mert *Bakucz Dóra*, a PPKE BTK Spanyol Tanszékének adjunktusa vezetésével fordító és tolmács mesterszakos hallgatók is társultak az eseményhez. Az anglisztika mesterszakos társaikhoz képest a feladatuk abban különbözött, hogy ők spanyol szócikkeket fordítottak a magyar Wikipédiára. Mindazonáltal ez a módszer nem rosszabb, mint az előzőleg bemutatott, sőt, bizonyos körülmények között egyszerűbben is kivitelezhető. Ennek legfőbb oka, hogy míg egy téma- vagy szakspecifikus edit-a-thon esetében az előzetes témaválasztás és a kutatói folyamat egésze kiemelt jelentőséggel bír, addig egy fordítóinál elégséges lehet csupán egy kidolgozott forrásnyelvű szócikkbokrot kiválasztani, majd ezt lefordítani, átemelve a szócikkek eredeti forrásait és megtartva azok formáját a célnyelven. Továbbá az enciklopédia szócikkeinek korpusza széles spektrumú témaválasztást tesz lehetővé, életrajzi szócikkektől elkezdve szakkifejezésekkel teletűzdelt szakcikkekig, kimeríthetetlen forrásául szolgálva fordítási gyakorlatoknak.

Mint arról már korábban szó volt, a Wikipédia-szerkesztők csupán kis százaléka hivatásos fordító, valamint a közös közreműködést – így például a szócikkek létrehozását és szerkesztését – nem kíséri szakfordítói felügyelet, nem úgy, mint egyes weboldalaknál, például a Facebook esetében. [68][69] *Julie McDonough Dolmaya* egy 2014-es írásában reflektált két témánkhoz kapcsolódó

tanulmányra, amelyek „a közösségi közreműködésben zajló fordításokban vagy lektorálási projektekben rejlő pedagógiai lehetőségeket vizsgálják”. [70] Ezek közül az előbbi a rajongói fordítási hálózatokkal foglalkozik [71], míg az utóbbi – számunkra különösen releváns – a Québeci Egyetemen, Outaouais-ben végzett kísérlettel, ahol egy wikilektorálás-kurzus keretében harmadéves fordítói szakos hallgatókkal lektoráltattak Wikipédia-szövegeket. [72] Mint ahogy a szerzők tanulmányukban fogalmaznak, többek között azért döntöttek a módszer mellett, mert azzal munkaerőpiaci körülményekhez hasonló környezetben dolgozhattak, a lektorálási alapelvek gyakorlati és életszerű módszerének alkalmazásával. Emellett kiemelték, hogy a Wikipédia szabad és ingyenes felületet biztosított kísérletezésükhöz, és tapasztalataikat összegezve arra jutottak, hogy Wikipédia-szócikkek bevonását javasolják a fordítóképzésben a lektorálási alapelvek alkalmazása céljából.

Hasonló megállapításokra jutott *Zachar Viktor* is, aki fordítástechnika-kurzusába építette be Wikipédia-szócikkek írását és szerkesztését, vegyítve ezzel „a fordítás és az önálló szövegalkotás, a kreatív írás elemeit”. Zachar egyetemi oktatóként kitér a témaválasztás és formai irányelvek ismeretének fontosságára. Mint fogalmaz, előbbi azért különösen fontos, mert a szócikkek tárgyának enciklopédikusnak kell lennie: szerencsére ennek viszonylag könnyű megfelelni, amennyiben más nyelven már létező Wikipédia-szócikkel dolgozunk. Mindazonáltal, Zachar szerint a téma szabad kiválasztásának rendhagyó lehetősége (rendhagyó, mert a számonkérések témáit tekintve a hallgatók jellemzően konkrét keretek közé vannak szorítva – mindezt saját tapasztalataim is megerősítik) nemcsak motiválóan hat a hallgatókra, hanem egyben fel is készíti őket a szakdolgozati (szabad) témaválasztás által megkövetelt önállóságra. [73] Azon korábbi megállapításom, miszerint a Wikipédia-szócikkek fordítása hallgatói és oktatói oldalról is egyszerűbben kivitelezhető, mint újak megírása, tehát beigazolódni látszik.

A fordítás-specifikus feladatok kapcsán mindenképp említést érdemel a Content Translation elnevezésű segédeszköz, ugyanis szinte valamennyi, gyakran előforduló nehézség áthidalására alkalmas. Az eszköz deklarált célja, hogy a lehető legkisebb előzetes felhasználói tudásszint mellett

egy olyan felületet biztosítson, ahol kezdők egyaránt fordíthatnak Wikipédia-szócikkeket különböző nyelveken. A Google és a Yandex fordítói szoftverének integrációjával a felhasználó gépi fordításból is kiindulhat, ami különösebben az „egzotikusabb”, kisebb nyelvek esetén lehet hasznos.

A fordítás folyamata egy három hasábra osztott felhasználói felületen történik: bal oldalt a forrásnyelv eredeti szövege, középen a célnyelven írt fordításunk, míg jobb oldalt a vezérlőgombok és egyéb eszközök találhatóak. Az eszköz legnagyobb előnye, hogy teljes egészében leveszi vállunkról a szócikkek formázásával járó terheket, ugyanis amennyiben fordításnál az eredeti tartalom beillesztését választjuk, a forrásnyelv eredeti formázását is megtarthatjuk, kezdve a legegyszerűbb félkövérítésektől a forráshivatkozásokon keresztül komplex táblázatokig. Így a különféle források (újságcikkek, könyvek, weboldalak, tanulmányok stb.) áttemelése is csupán egy kattintás, lehetővé téve, hogy a Wikipédiában járatlan felhasználó teljes egészében csak a fordításra koncentrálhasson.

José Gustavo Góngora Goloubintseff, a trondheimi Norwegian University of Science and Technology mesterszakos hallgatója 2017-es tézisében hat tapasztalt, angolról spanyol nyelvre fordító Wikipédia-szerkesztővel készített interjút: az egyik kérdés többek között arra vonatkozott, hogy fordításait manuálisan, klasszikus módon végzik, vagy inkább a Content Translationt használják. A megkérdezettek fele válaszolta azt, hogy aktívan használja az eszközt, aminek előnyeként említették, hogy jelentősen meggyorsítja a fordítás folyamatát, vagy hogy nem kell többé bajlódni a Wikipédia egyedi és komplex kódjával, stílusával (pl. linkek és kategóriák áttemelése). [74] Az előbbieket mind elősegíthetik és megkönnyíthetik a kezdők boldogulását, ezzel is támogatva a szerkesztés folyamatát, végső soron egy edit-a-thon sikeres lebonyolítását.

A fordítói edit-a-thonok tehát kölcsönösen szolgálhatják a Wikipédia és az egyetemi fordítóképzés céljait. Előbbi nyilvánvaló módon minden szakember által fordított szócikkből profitál, különös tekintetben akkor, ha azok forrásnyelvükön még a legjobbak közé is tartoznak. Ezek az úgynevezett „kiemelt” és „jó” szócikkek tartalmilag és formailag is átesnek egy közösségi minőségellenőrzési eljárásról [75][76], így ezek fordítása nemcsak külö-

nösen hasznos az adott nyelvet nem értő Wikipédia-olvasók számára, hanem teljességük és terjedelmük okán a résztvevők számára is valódi kihívással is szolgálhatnak.

3.5 Kompetencia- és készségfejlesztési aspektusok

A technológia rohamos léptékű fejlődésének és az internet robbanásszerű elterjedésének következtében a gyorsuló információáramlás is megállíthatatlan léptékűvé vált. Napjaink okostelefonjaival bárki, bárhol, bármikor és bármekkora mennyiségben teremthet és juthat információhoz – már amennyiben persze képes megbirkózni ennek hátulütőivel. Információs társadalom mellett azonban információs szmogban is élünk, amit elsősorban a túlzott információmennyiség okoz. Mindazonáltal az információs társadalom viszonyaiban való boldogulás információs műveltségünk fejlesztésén keresztül tanulható, ez irányú műveltségünk lényegében tehát túlélési képességünket jelenti az információs társadalomban. [77]

Az idősek–fiatalok (digitális bevándorlók–bennszülöttek), magasabb–alacsonyabb jövedelemmel és végzettséggel rendelkezők között feszülő digitális szakadék, mely a digitális eszközök és az információ használatának ismeretét takarja, csak hatványozottan ráerősít erre a megállapításra. A szakirodalom szerint 1982 előtt született úgynevezett digitális bevándorlók számára az információs társadalom – legyenek bármennyire is tájékozottak – döntően idegen terep, ahol nyelvi zavarokkal és korlátokkal kell megküzdeniük, erősítve a korábbiakat. [78]

Dél-Koreában, ahol az innovatív technikai és technológiai fejlesztések közismert módon hamar utat törnek a mindennapokba, egyben az egyenlőtlenségek is mélyülnek. Mint ahogy arra a The Korea Times két 2020-as cikke is rámutat, a digitális technológiák elterjedése és elsődlegessé válása hátrányosan érinti az információs műveltség és a mobiltelefon-ellátottság terén leszakadt csoportokat, így például az időseket, a fogyatékkal élőket, a hajléktalanokat és a gyermekeket. Számukra nehézséget okoz a Koreában általános jelenségévé vált ételrendelő érintőképernyők, önkiszolgáló eszközök (és nyilvános illemhelyek) használata, QR-kódok alkalmazása vagy épp az online vásárlás. [79][80][81] Azonban mint azt a Stanford Egyetem egy

2016-os kutatása megállapította, a digitális bennszülöttekhez tartozó diákok sincsenek feltétlenül birtokában a média- és információs műveltség kulcskézségeivel, csak mert születésüktől fogva digitális technológiák (internet, számítógép, okostelefon és okoseszközök stb.) környezetében nőttek fel. Nem meglepő tehát, hogy még a felsőoktatásban tanuló hallgatók számára is nehézséget okoz digitális tevékenységeik hatékony menedzselése, a kritikai gondolkodás elsajátítása, vagy épp az álhírek („fake news”) felismerése és kiszűrése. [82]

Egyetemi berkeken belül nem ritka, hogy a hallgatók ez irányú képességeinek fejlesztése részben a könyvtárosokra, könyvtárakra hárul. Az adatbázis-használat, keresési stratégiák, irodalom- vagy épp hivatkozás kutatás terén mutatkozó hallgatói hiányosságok részben arra vezethetők vissza, hogy különböző szakok különböző tantervei eltérő mértékben tartalmaznak kutatómódszertani kurzusokat, így tehát a hallgatók nyilvánvalóan nem azonos feltételekkel és tudással állnak a rajtvonalhoz – informatikus könyvtáros hallgatóként jómagam például igen kedvezményezett helyzetből méretetem meg magam e téren. Mindezek azért relevánsak számunkra, mert „a felsőoktatásban a hallgatóknak az információs műveltség felsőfokát is el kell sajátítaniuk, ugyanis (...) folyamatosan használniuk kell a keresési stratégiákat és taktikákat, hazai és nemzetközi szakirodalmi adatbázisokat és hivatkozási szabályokat”. [77]

A pedagógusi aspektusnál említést érdemel *Tehila Hertz*, a Michlala Jerusalem College oktatójának tanulmányában bemutatott „Wikishtetl” („wiki” + „város” jiddisül) elnevezésű kezdeményezés. [15][83] A program eredetileg 2016 és 2017 között zajlott Jeruzsálemben, célja pedig a résztvevő pedagógusok számára egy szakmai fejlődést kínáló kurzus nyújtása volt. A kurzus keretében a résztvevők olyan közösségekkel kapcsolatban végeztek kutatást és írtak szócikket, amelyek megsemmisültek a Holokausztban. Ehhez számos eszköz állt a résztvevők rendelkezésére: amellet, hogy workshopok formájában megtanulhatták a szerkesztés mikéntjét, segítséget is kaptak a történelmi kutatásaikhoz, valamint családfakutatásukban. A szervezők részéről a kurzus során a kritikai szemlélet átadása azért is volt kardinális kérdés, mert a klasszikus forrásdokumentumok mellett számos komplexebb, audio-

vizuális dokumentumot is feldolgoztak a résztvevők; a korból származó művészeti alkotásoktól kezdve szóbeli tanúvallomásokig és visszaemlékezésekig bezárólag.

A program során a szervezők különös hangsúlyt fektettek arra, hogy a résztvevők mélyebben is megismerjék az általuk használt technológiát. A Wikipédia ekképpen történő megismerése nemcsak az enciklopédiában található információk kritikus szemléletét és értő olvasásának elsajátítását célozta, hanem azt is, hogy a résztvevők megismerhessék a technológiában rejlő potenciákat – különösképp a tanítás terén. Noha új technológiák és eszközök elsajátítása sosem egyszerű, a résztvevők mégis a program egyik legfontosabb előnyeként említették ezirányú készségfejlesztésüket.

A Wikishtetlből leszárt tapasztalatok igen érdekesek számunkra. Nem túl meglepő módon a résztvevő pedagógusok többsége nem tartotta potenciális munkaeszköznek a Wikipédiát. Ezen álláspontjukban azonban változás állt be, amint részt vehettek egy általuk is értelmesnek tartott projektben. Ez talán nem is meglepő annak fényében, hogy gyakori jelenség az, amikor ózdkodunk kipróbálni új dolgokat, és inkább a jól bevált módszereket preferáljuk: teljesen érthető tehát, hogy egy csupán pár évtizedes múlttal rendelkező online enciklopédiát – például a Wikipédiát – nehéz potenciálisan egy lapon említeni az olyan nagynevű enciklopédiákkal, mint például az *Encyclopædia Britannica*.

Az önmagukon túlmutató, és mások számára is hozzáférhető produktumként manifesztálódó beadandók motiválják a résztvevőket. A Wikishtetlen résztvevő pedagógusok is egy magasabb érzelmi érintettségéről számoltak be feladatuk kapcsán, minek folytán – ahogy egyikőjük fogalmazott – „a produktum nem csak porosodik otthon a polcon”. [15] Egyszerűbben fogalmazva, a résztvevők jobban sajátjuknak érezték írásaikat. Ezt a jelenséget magam is megfigyeltem a Shakespeare-szerkesztőmaratonok során: a hallgatók egy szokványos beadandóval járó kellemetlenségeknél jóval többet is hajlandók voltak elviselni (ismeretlen felhasználói felület, sajátos szerkesztési és formázási szabályok stb.). Az évek során adott visszajelzésekben pedig rendre felbukkan a büszkeség, hogy beadandóikat az oktatók és a világnak írták.

4 Összegzés

Összegezve tehát a fentieket, felsőoktatási keretek között a Wikipédia-szócikkek írása és bővítése elsősorban a hallgatók tudományos kompetenciáinak fejlődését támogathatja, meghatározott keretek között a beadandók általi „klasszikus” számonkérés valós alternatívájának tekinthető a Wikipédia-szócikkírás. Az egyetemi hallgatók oktatása ugyanis nemcsak szakjuk tudásának átadását és elsajátítását célozza, hanem azoknak a készségeknek a továbbadását is, amelyekkel a diákok képesek magukévá tenni, feldolgozni, felhasználni és kommunikálni is az egyetem falai közt megszerzett tudásukat – előtérbe kerülnek tehát a szakmai kompetenciák. [77] A Wikipédia-szerkesztés segíthet a résztvevőknek jobban megérteni az információfelhasználásnak jogi és etikai kérdéseit, motivációval szolgálhat és kreativitásra sarkallhat, segíthet a célközönséghez illeszkedő tónus és fogalmazásmód elsajátításában, valamint olyan kulcskompetenciák javítására is alkalmazható, mint a kutatói és információfeldolgozó készségek, a szövegalkotás- és értelemzés, vagy épp az önreflexió. [73][84][85][86][6]

A hallgatói kompetenciák fejlesztése terén fontos külön is kiemelni a fordító- és tolmácsolás-területen történő alkalmazás lehetőségeit. Mivel a Wikipédia platformja egy munkaerőpiaci körülményekhez hasonló környezetet, ingyenes és szabadon hozzáférhető tartalmat kínál számunkra, lehetővé teszi a lektorálási alapelvek gyakorlati és életszerű elsajátítását. A Wikipédia-szerkesztés mindemellett vegyíti „a fordítás és az önálló szövegalkotás, a kreatív írás elemeit” [73], miközben általánosságban támogatja az olyan hallgatói tudományos és információs kulcskompetenciák elsajátítását és fejlődését, mint például a kreativitás, a fogalmazáskészség, a szövegalkotás, az információ-feldolgozás vagy épp az önreflexió. Mindezek csupán aspektusai mindazon tulajdonságok és készségek összességének, amelyek szükségesek egy szakmailag felkészült, nyitott, tudományos kommunikációra képes, magabiztos és ambiciózus hallgató megteremtéséhez, ami végső soron a felsőoktatás deklarált célja.

Írásomban az edit-a-thonok alkalmazásának kérdéskörét kiemelten a Shakespeare-szerkesztőmaratonok példáján keresztül mutattam be, amelyek során évről évre számos Shakespeare-témájú szó-

cikkkel bővíthettek a magyar és más nyelvű Wikipédiák egyaránt. Mivel minden évben újabbak és újabb szócikkek születhettek, ez egyben predestinálja is azt, hogy a Wikipédiákban még mindig akadnak feldolgozatlan témák: ilyen „lyukak” betömésére különösen alkalmasak lehetnek az edit-a-thonok, amelyekkel nemcsak rávilágíthatunk az enciklopédia holttereire, hanem tevékenyen is tehetünk ezek felszámolásáért. Ugyanitt említést

érdemel az edit-a-thonok hordozta társadalmi szerepvállalás lehetősége is. Láthattuk, hogy az edit-a-thonok konkrét társadalmi problémákra, igényekre és lehetőségekre is adekvát válaszul szolgálhatnak, az Art+Feminism vagy a Women in Red kezdeményezések is demonstrálhatják, hogy egy konkrét társadalmi jelenség – férfi/női egyenlőtlenségek, a gender gap kérdése – is megközelíthető eme elsőre unortodox módon.

Irodalom és jegyzetek

- [1] Wikipedia contributors *Wikipedia: Wikipedia is free content*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikipedia_is_free_content
- [2] Open Definition 2.1. *Open Knowledge Foundation*. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://opendefinition.org/od/2.1/en/>
- [3] Contributors to Wikimedia projects *List of Wikipedias*. *Meta*. (Utolsó elérés: 2021. április 1.) https://meta.wikimedia.org/wiki/List_of_Wikipedias
- [4] Wikimedia Statistics *Wikimedia Foundation*. (Utolsó elérés: 2021. április 1.) <https://stats.wikimedia.org/#/all-wikipedia-projects>
- [5] Pintscher, L., Voget, L., Koeppen, M., Aleynikova, E. *Strategy for Wikidata as a platform*, Wikipedia, 2019. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d3/Strategy_for_Wikidata_as_a_platform.pdf
- [6] Proffitt, M. *Leveraging Wikipedia: Connecting Communities of Knowledge*, ALA Editions, 2018. ISBN 9780838916322
- [7] Molnár, B. *A Wikidata és a Nemzeti Névtér kapcsolódási lehetőségei*, Könyvtári Figyelő, 67(1), p. 46–55, 2021.
- [8] Support Wikipedia *Support Wikipedia*, Wikimedia Foundation (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://wikimediafoundation.org/support/>
- [9] Wikimedia Foundation *Where Your Money Goes*, Wikimedia Foundation. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://wikimediafoundation.org/support/where-your-money-goes/>
- [10] Henner, C. *La DCRI menace un administrateur de Wikipédia pour supprimer un article*, Wikimédia France, 2013. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://web.archive.org/web/20170825102818/https://www.wikimedia.fr/2013/04/06/la-dcri-menace-un-administrateur-de-wikipedia-pour-supprimer-un-article/>
- [11] Fuest, B. *Geheimdienst blamiert sich mit Wikipedia-Löschung*, Berliner Morgenpost. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://web.archive.org/web/20140828225116/http://www.morgenpost.de/web-wissen/web-technik/article115081325/Geheimdienst-blamiert-sich-mit-Wikipedia-Loeschung.html>
- [12] Jaschik, S. *A Stand Against Wikipedia*, Inside Higher Ed. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://web.archive.org/web/20140209183347/http://www.insidehighered.com/news/2007/01/26/wiki>
- [13] Waters, N. L. *Why you can't cite Wikipedia in my class*, Communications of the ACM, 50(9), p. 15–17, 2007. <https://doi.org/10.1145/1284621.1284635>
- [14] Stothart, C. *Web threatens learning ethos*, Times Higher Education. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://web.archive.org/web/20121221140310/http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?sectioncode=26&storycode=209408>
- [15] Hertz, T. *Wikishtetl: Commemorating Jewish Communities that Perished in the Holocaust through the Wikipedia Platform*, Quest, 13, p. 151-178, 2018. <http://www.doi.org/10.48248/issn.2037-741X/830>
- [16] Giles, J. *Internet encyclopaedias go head to head: Jimmy Wales' Wikipedia comes close to Britannica in terms of the accuracy of its science entries*, Nature, 438, p. 900–901, 2005. <https://doi.org/10.1038/438900a>
- [17] Wikipedia contributors *Reliability of Wikipedia*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Reliability_of_Wikipedia
- [18] L. M. *Seeing things*, The Economist. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.economist.com/babbage/2011/12/13/seeing-things>
- [19] Garber, M. *On the Ugliness of Wikipedia*, The Atlantic. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2012/07/on-the-ugliness-of-wikipedia/259747/>
- [20] Gaálné Kalydy, D. *Civilek a kutatásban – közösségi tudomány a könyvtárban*, Könyvtári Figyelő, 66(1), p. 54–57, 2020.
- [21] Farič, N. š., & Potts, H. W. W. *Motivations for Contributing to Health-Related Articles on Wikipedia: An Interview Study*, Journal of Medical Internet Research, 16(12), e260, 2014. <https://doi.org/10.2196/jmir.3569>

- [22] Kleinz, T. *Hochzeiten für Wikipedia: Dauerhafte Coronavirus-Updates*, Heise Online. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) <https://www.heise.de/newsticker/meldung/Hochzeiten-fuer-Wikipedia-Dauerhafte-Coronavirus-Updates-4689416.html>
- [23] Cohen, N. *How Wikipedia Prevents the Spread of Coronavirus Misinformation*, Wired. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) <https://www.wired.com/story/how-wikipedia-prevents-spread-coronavirus-misinformation/>
- [24] A Wikipédia és társprojektjeinek szoros kontextusában elsősorban szócikkekről, médiafájlokról (képekről, videókról és hangzóanyagokról) és a Wikidata szemantikus adatbázis elemeinek bővítéséről beszélhetünk.
- [25] Wikipedia contributors. *Edit-a-thon*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://en.wikipedia.org/wiki/Edit-a-thon>
- [26] Cohen, N. *British Museum Collaborates With Wikipedia*, The New York Times. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) <https://www.nytimes.com/2010/06/05/arts/design/05wiki.html>
- [27] Barrett, D. J. *Mediawiki*, O'Reilly Media, 2008. ISBN 9780596519797
- [28] Contributors to Wikimedia projects. *Hackathons*, MediaWiki. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.mediawiki.org/wiki/Hackathons>
- [29] OpenBSD Hackathons, OpenBSD.Org. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.openbsd.org/hackathons.html>
- [30] Wikipedia Editors *Wikipedia Editors Study: Results From The Editor Survey, April 2011*, [riport] Wikimedia Foundation. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/76/Editor_Survey_Report_-_April_2011.pdf
- [31] Wikipedia Editors *Community Insights/2018 Report/Contributors*, Wikimedia Foundation. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://meta.wikimedia.org/wiki/Community_Insights/2018_Report/Contributors
- [32] A jelenség elsősorban azonban nem a Wikipédia hibája. Mivel a női egyenjogúsági törekvések szélesebb körben történő elterjedéséig az enciklopédia számára nevezetes (illetve források által megörökített és feldolgozott) személyek döntő hányada férfi volt, törvényszerű, hogy a Wikipédia is hasonló képet mutasson.
- [33] Maher, K. *Wikipedia is a mirror of the world's gender biases*, Wikimedia Foundation. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://wikimediafoundation.org/news/2018/10/18/wikipedia-mirror-world-gender-biases/>
- [34] Kloppenburg, J., & Buchem, I. *Charting Diversity - Working Together Towards Diversity in Wikipedia*, Diff, 2014. <https://diff.wikimedia.org/2014/09/09/working-together-towards-diversity-in-wikipedia/>
- [35] Cohen, N. *Define Gender Gap? Look Up Wikipedia's Contributor List*, The New York Times. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.nytimes.com/2011/01/31/business/media/31link.html>
- [36] N.d. *Több nőt a Wikipédiára!* Origo. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.origo.hu/kultura/20150306-tobb-not-a-wikipedia.html>
- [37] Eggert, N., Buckley, S., McDermott, J. Taylor-Coleman, J., Low, H. *As it happened: Record-breaking number of women added to Wikipedia*, BBC News. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.bbc.com/news/live/world-38243211>
- [38] Lam, S. T. K., Uduwage, A., Dong, Z., Sen, S., Musicant, D. R., Terveen, L., & Riedl, J. *WP: clubhouse? An exploration of Wikipedia's gender imbalance*, In: Proceedings of the 7th international symposium on Wikis and open collaboration, Mountain View, CA, USA, 2011, p. 1-10.
<https://doi.org/10.1145/2038558.2038560>
- [39] Kennedy, K. *Why Women Should Be Editing Wikipedia*, Women's Studies Journal, 31(1), p. 94-99, 2017.
- [40] Klein, M., Gupta, H., Rai, V., Konieczny, P., & Zhu, H. *Monitoring the gender gap with wikidata human gender indicators*, In: Proceedings of the 12th International Symposium on Open Collaboration, Berlin, Germany, 2016, Article No. 16.
<https://doi.org/10.1145/2957792.2957798>
- [41] Hargittai, E., & Shaw, A. *Mind the skills gap: the role of Internet know-how and gender in differentiated contributions to Wikipedia*, Information, Communication & Society, 18(4), p. 424-442, 2015.
<https://doi.org/10.1080/1369118X.2014.957711>
- [42] Edwards, J. C. *Wiki women: Bringing women into Wikipedia through activism and pedagogy*, The History Teacher, 48(3), p. 409-436, 2015.
- [43] Vetter, M. A., & Sarraf, K. S. *Assessing the Art + feminism Edit-a-thon for Wikipedia literacy, learning outcomes, and critical thinking*, Interactive Learning Environments, 2020.
<https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1805772>
- [44] Viegas, F. B., Wattenberg, M., Kriss, J., & van Ham, F. *Talk Before You Type: Coordination in Wikipedia*, 2007 40th Annual Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS'07), Waikoloa, HI, USA, 2007, p. 78.
<https://doi.org/10.1109/HICSS.2007.511>
- [45] Wikipedia contributors *Women in Red*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_Red
- [46] Piccialli, A. *Where are (women) planetary scientists on Wikipedia?*, Europlanet Science Congress 2020, 14, 2020.
<https://doi.org/10.5194/eps2020-184>
- [47] N.d. *International Women's Day: Closing the online gender gap*, BBC News (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.bbc.com/news/uk-wales-51737320>
- [48] Wexelbaum, R. *Queering Wikipedia*, In: Queers Online: LGBT Digital Practices in Libraries, Archives, and Museums. Litwin Books, 2015, p. 61-79.

- [49] Lavin, T. *A Feminist Edit-a-Thon Seeks to Reshape Wikipedia*, The New Yorker. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.newyorker.com/tech/annals-of-technology/a-feminist-edit-a-thon-seeks-to-reshape-wikipedia>
- [50] Mkrtchyan, S. *Մեզնից Մեկը Եւ Մեկ ՀԱՅ՝ Մեկ ՀՈՂՎԱԾ ԱՐԵՎԱԿ* (*Egy örmény, egy cikk" sajtótájékoztató*), Wikimedia Armenia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.); <https://web.archive.org/web/20160309111725/>
- [51] A tanulmány egészében az örmény nevek magyar átírásához a Keleti nevek magyar helyesírása című kiadványt vettem alapul. Ligeti, L., Terjék, J., & Biro, M. *Keleti nevek magyar helyesírása*, Akadémiai Kiadó, 1981. ISBN 963052080x
- [52] One Armenian, one article -1 [Video]. YouTube. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.youtube.com/watch?v=nc1pAPjQsho>
- [53] *Մեկ հայ, մեկ հոդված հոդված*, (*Egy örmény, egy cikk 2. rész*), [Video] YouTube. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.youtube.com/watch?v=zazVM3ldluw>
- [54] N.d. *Armenia: Citizens urged to write Wikipedia entry each*, BBC News. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.bbc.com/news/blogs-news-from-elsewhere-28588188>
- [55] N.d. *Wikipédia: Shakespeare szerkesztőmaraton/2014*. Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://hu.wikipedia.org/wiki/Wikip%C3%A9dia:Shakespeare_szerkeszt%C5%91maraton/2014
- [56] N.d. *Wikipedia: Translation* Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Translation>
- [57] N.d. *Wikipedia: Participation by academic projects*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Participation_by_academic_projects
- [58] N.d. *Wikipedia: Student assignments*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Student_assignments
- [59] Beasley-Murray, J. *Two Solitudes: Wikipedia and Higher Education*. Wikimania, Mexico City, Mexico, 2015. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4d/Two_Solitudes_Wikipedia_and_Higher_Education.pdf
- [60] Carver, B. W., Davis, R., Kelley, R. T., Obar, J. A., Davis, L. L. *Assigning Students to Edit Wikipedia: Four Case Studies*, *E-Learning and Digital Media*, 9(3), p. 273–283, 2012. <https://doi.org/10.2304/elea.2012.9.3.273>
- [61] McDonough Dolmaya, J. *Analyzing the Crowdsourcing Model and Its Impact on Public Perceptions of Translation*, *The Translator*, 18(2), p. 167–191, 2012. <https://doi.org/10.1080/13556509.2012.10799507>
- [62] N.d. *Help: Introduction*, Wikidata. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.wikidata.org/wiki/Q3945>
- [63] Logan, D. W., Sandal, M., Gardner, P. P., Manske, M., Bateman, A. *Ten Simple Rules for Editing Wikipedia*, *PLoS Computational Biology*, 6(9), e1000941, 2010. <https://doi.org/10.1371/journal.pcbi.1000941>
- [64] N.d. *Irodalmi hálózatok I. — Nyugathon*, *Digitális Bölcsészettudományi Kutatóközpont*. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <http://ojs.elte.hu/index.php/digitalisbolcseszettudomany/announcement/view/13>
- [65] N.d. *Wikipédia: Nyugathon-szerkesztőmaraton*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://hu.wikipedia.org/wiki/Wikip%C3%A9dia:Nyugathon-szerkeszt%C5%91maraton>
- [66] N.d. *Nyugathon – beszámoló*, *Digitális Bölcsészettudományi Kutatóközpont*. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <http://ojs.elte.hu/index.php/digitalisbolcseszettudomany/announcement/view/15>
- [67] Maróthy, Sz., Mihály, M. *Nyugat és Napkelet között: folyóiratok és írók hálózata*, *Bölcsészettudományi Kutatóközpont*. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://btk.mta.hu/ismerettar/ismeretterjesztes/1598-nyugat-es-napkelet-kozott-folyoiratok-es-irok-halozata>
- [68] Jiménez-Crespo, M. A. *From many one: Novel approaches to translation quality in a social network era*, *Linguistica Antverpiensia, New Series–Themes in Translation Studies*, (10), 2011. <https://doi.org/10.52034/lanstts.v10i.281>
- [69] Jiménez-Crespo, M. A. *Crowdsourcing, corpus use, and the search for translation naturalness: A comparable corpus study of Facebook and non-translated social networking sites*, *Translation and Interpreting Studies*, 8(1), p. 23–49, 2013. <https://doi.org/10.1075/tis.8.1.02jim>
- [70] McDonough Dolmaya, J. *Revision history: Translation trends in Wikipedia*, *Translation Studies*, 8(1), p. 16–34, 2014. <https://doi.org/10.1080/14781700.2014.943279>
- [71] O'Hagan, M. *Fan translation networks: an accidental translator training environment?*. In: Kearns, J. (ed.) *Translator and Interpreter Training: Issues, Methods and Debates*, Continuum, London, 2008, p. 158–183.
- [72] Brunette, L., & Gagnon, C. *Enseigner la révision à l'ère des wikis: là où l'on trouve la technologie alors qu'on ne l'attendait plus.*, *Journal of Specialised Translation*, 19, p. 96–121, 2013.
- [73] Zachar, V. *A szakfordítás, a sajtófordítás és az újságírás határán: Wikipédia-szócikkek készítése a fordításoktatásban*, *Filológia.hu*, 9(1–2), p. 86–99, 2018. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://www.filologia.hu/images/media/Onallo_cikkek_pdfben/Filologia_2018_1-2_86-99_ZacharViktor.pdf
- [74] Goloubintseff, J. G. G. *Mouse vs. Ratón—A Study of Hybridity in the Form of Language Mixing in English-to-Spanish Translations of Wikipedia Articles*, MsC thesis, Norwegian University of Science and Technology, 2017. (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2482875/jose_gustavo_gongora_mphfeng_thesis.pdf?sequence=1

- [75] N.d. *Wikipedia:Featured articles*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Featured_articles
- [76] N.d. *Wikipedia: Good articles*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Good_articles
- [77] Egervári, D. *A másodlagos digitális megosztottság enyhítésének modellje: Az információs műveltség komplex fejlesztési lehetőségei*, PhD tézis, Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2014.
- [78] Egervári, D. *Felnőttek a digitális dzsungelben: A felnőttoktatás és az információs műveltség kapcsolata*, Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 62(1), p. 13–21, 2015.
- [79] Lee, H. *Senior citizens suffer growing digital divide amid contactless boom*, The Korea Times. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2020/09/113_295747.html
- [80] Park, H. *From eateries to restrooms: denied necessities amid widening digital divide*, The Korea Times. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) http://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2020/10/113_297919.html
- [81] Lee, J. Y. *The South Koreans left behind in a contact-free society*, BBC. (Utolsó elérés: 2022. április 2.) <https://www.bbc.com/world/health/article/20200803-south-korea-contact-free-society-after-coronavirus>
- [82] Wineburg, S., McGrew, S., Breakstone, J., Ortega, T. *Evaluating information: The cornerstone of civic online reasoning*, Stanford Digital Repository, 2016.
- [83] N.d. *הידפיקיו: לטעטשיקיו*, Wikipedia. (Utolsó elérés: 2022. április 2.)
- [84] Oliver, J. T. *Making student Wikipedians: Encouraging disruptive scholarly communication*, Wikipedia, 2013.
- [85] Baron, C. *From "Don't Use It" to "Let's Edit!" Using Wikipedia to Teach the ARLIS/NA Art, Architecture, and Design Information Competencies*, Art Documentation: Journal of the Art Libraries Society of North America, 39(2), p. 219-238, 2020. <https://doi.org/10.1086/711302>
- [86] McDowell, Z. J., Stewart, M. D. *Student Learning Outcomes with Wikipedia-Based Assignments*, (Utolsó elérés: 2021. március 8.) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/45/Student_Learning_Outcomes_using_Wikipedia-based_Assignments_Fall_2016_Research_Report.pdf

---

Beérkezett: 2022. április 12.

Molnár Bence

az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet MA hallgatója, informatikus könyvtáros

E-mail: molnar.bence@hotmail.com